

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1913. Andra kammaren. Nr 7.

Lördagen den 15 februari.

§ 1.

På förslag av herr talmannen, som sade sig hava om tiden för valen samrätt med Första kammarens talman, beslöt kammaren att onsdagen den 19 innevarande februari företaga val av tjugufyra valmän för utseende av fullmäktige i riksbanken och riksgäldskontoret jämte suppleanter för Riksdagens fullmäktige i nämnda bank och kontor ävensom av sex suppleanter för för dessa valmän.

§ 2.

Jämlikt därom den 8 i denna månad fattat beslut företogos nu val dels av tolv valmän att enligt 70 § i riksdagsordningen utse en kommitterad för tryckfrihetens vård efter framlidne före detta riksantikvarien H. O. H. Hildebrand, dels ock tre suppleanter för dessa valmän; och utsågos därvid till:

valmän:

herr vice talmannen <i>D. Persson</i>	med	159	röster,
» <i>Enderstedt</i>	»	159	»
» <i>Johansson</i> i Mellbyn	»	159	»
» <i>Juhlin</i>	»	159	»
» <i>Kloo</i>	»	159	»
» <i>Lithander</i>	»	159	»
» <i>Lundblad</i>	»	159	»
» <i>Lundström</i> i Långnäs	»	159	»
» <i>Nilsson</i> i Kabbarp	»	159	»
» <i>Olofsson</i> i Ävik	»	159	»
» <i>Svensson</i> i Skönsberg	»	159	» och
» <i>Säfstrand</i>	»	158	» ; samt

suppleanter:

herr *Danielsson*.

herr *Westman* och
» *Magnusson* i Kalmar,

var och en med 118 röster.

Ordningen mellan suppleanterna bestämdes, sådan den finnes här ovan angiven, genom lottnings.

§ 3.

Justerades protokollsutdrag angående de i näst föregående paragraf omförmälda valen.

§ 4.

Herr statsrådet *Schotte* avlämnade Kungl. Maj:ts proposition angående pension åt ritaren O. W. Andersson.

Denna proposition bordlades på begäran.

§ 5.

Föredrogs de på kammarens bord liggande motionerna, nr 256, av herr *Hamrin*, och nr 257, av herr *Thorsson*; och hänvisades därvid den förra till bevillningsutskottet samt den senare till statsutskottet.

§ 6.

Vidare föredrogs, men blevo ånyo lagda på bordet bevillningsutskottets betänkanden nr 10 och 11, lagutskottets utlåtanden nr 4 och 8, Andra kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande nr 1 samt Andra kammarens fjärde tillfälliga utskotts utlåtande nr 1.

§ 7.

Efter härpå skedd föredragning av konstitutionsutskottets utlåtande nr 1, i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t angående utredning och förslag i fråga om rätt för kommun å landet att till ordföranden i kommunalnämnden anslå gottgörelse för med uppdraget förenade besvär och kostnader, blev utskottets hemställan av kammaren bifallen.

§ 8.

Föredrogs bankoutskottets utlåtande nr 4, angående verkställd granskning av riksgäldskontorets styrelse och förvaltning.

Punkterna 1—5.

Lades till handlingarna.

Punkten 6.

Utskottets hemställan bifölls.

§ 9.

Härefter föredrogos vart efter annat

konstitutionsutskottets utlåtande, nr 2, i anledning av väckta motioner med förslag till ändrad lydelse av § 5 mom. 1 i förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm; samt

statsutskottets utlåtanden:

nr 10, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående efterskänkande av kronans rätt till danaarv efter förre fanjunkaren Carl Ferdinand Lindquist från Salems socken;

nr 11, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående efterskänkande av kronans rätt till danaarv efter bokbinderiarbetaren Nikolaus Edvard Wennersten från Kristinehamn.

nr 12, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående efterskänkande av kronans rätt till danaarv efter smedsarbetaren Nils Gustaf Karlsson från Gävle;

nr 13, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående efterskänkande av kronans rätt till danaarv efter änkan Karolina Kristina Torell från Brunnsbo i Tärna socken.

nr 14, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående efterskänkande av kronans rätt till danaarv efter förre arbetaren Anders Johan Larsson från lilla Lund i Flistads socken; och

nr 15, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående efterskänkande av kronans rätt till danaarv efter Christina Augusta Lundeberg från Lund.

Kammaren biföll vad utskotten i nämnda utlåtanden hemställt.

§ 10.

Vidare föredrogs statsutskottets utlåtande nr 16, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för beredande vid vanförestalt av vård åt vanföra efter 1912 års barnförlamningsepide mi samt till inspektion av anordningar här för; och begärdes ordet därvid av

Ang. vård åt vanföra efter 1912 års barnförlamningsepide mi m.

Herr Thorsson, som anförde: Herr talman! Då denna fråga var föremål för behandling vid fjolårets riksdag, tillät jag mig att till herr statsrådet och chefen för civildepartementet framföra den önskan, att det beslut, som Riksdagen då fattade, icke skulle tolkas allt för snävt. Det låg ju i det beslutet ett bestämt uttalande, att man endast skulle medtaga sådana fall, som inträffat under år 1911. Det har kommit till min kännedom, att Kungl. Maj:t i detta hänseende icke känt sig alltför hårt bunden av de stränga bestämmelser, som sattes vid beslutets fattande vid fjolårets riksdag, och att man således icke så noga

Ang. vård åt räknat med vilket datum sjukdomen inträffat, utan gått ut från
 vanföra efter den uppfattningen, att man skulle hjälpa, där hjälpen var av
 1912 års barn- största behovet påkallad.
 förlamnings-
 epidemi m. m.

(Forts.)

Jag kan naturligtvis från min utgångspunkt icke annat än uttrycka min synnerliga tacksamhet för Kungl. Maj:ts tolkning av fjolårets beslut, och jag skulle vilja, till den kraft och verkan det hava kan, även vid detta tillfälle fästa uppmärksamheten vid, att det nog icke skulle skada, om man även vid tolkningen av detta beslut så att säga icke kände sig allt för hårt bunden av de bestämmelser, som innefattas i beslutet, att endast sådana fall skola medtagas, som inbegripas under 1912 års epidemi. Medicinalstyrelsen har nämligen i motiveringen för sitt förslag särskilt betonat, att man endast skulle räkna med de fall, som inträffat under 1912, men samma medicinalstyrelse har också i motiveringen för behovet av själva anslaget sagt, att »erfarenheten från verksamheten å de provisoriska vanföreavdelningarna under det gångna året har emellertid visat, dels att utmärkta resultat relativt snabbt vinnas på endast några månader gamla fall av förlamningar efter poliomyelit och att således sakkunnig behandling i detta stadium är av synnerlig vikt, dels även att denna behandling kan utföras med relativt enkla medel.» Det förefaller mig, som om medicinalstyrelsen just i dessa rader sagt ifrån, att det skulle vara för bekämpande av barnförlamningens följder skadligt, om man skulle hålla sig strikte till de bestämmelser, som innebäras i det nu föreliggande förslaget. Om det förhåller sig så, att snar hjälp är dubbel hjälp i föreliggande fall, så har jag den uppfattningen, att det utgivna anslagsbeloppet bättre skulle tjäna sitt ändamål, om man tillåte, att även sådana fall, som exempelvis inträffat under förra hälften av 1913, finge i mån av penningtillgångar och utrymme behandlas vid de provisoriska vanförestalterna i slutet av 1913. Då hade man ju vunnit, vad man egentligen avsett, nämligen att på ett tidigare stadium bota denna ohyggliga sjukdom, som är dubbelt ohygglig därigenom, att den oftast träffar de fattiga, som icke hava råd att själva offra erforderliga belopp för att bota den.

Jag vill således även i år rikta en vördsam hemställan till herr statsrådet och chefen för civildepartementet, att det vid bedömandet av de villkor, under vilka anslag skall utgå, och vid upprättandet av bestämmelser, under vilka villkor man skall behandla de inträffade fallen, måtte förfaras på ungefär lika sätt, som det förfarits med de anslag, som under fjolåret utgått. Jag har av helt naturliga skäl ingen erinran att göra mot det framlagda förslaget, utan har endast velat göra den hemställan jag nu gjort. Hade jag varit med i utskottet vid ärendets behandling, så hade jag försökt att få med något ord i motive-

ringen, som givit ett uttryck för att denna mening delades av utskottets övriga ledamöter.

Jag ber, herr talman, att få yrka bifall till förslaget, men med en vädjan till herr statsrådet, att han måtte, så långt som det är möjligt, tolka detta beslut så, att medlen komma att användas för att på det ändamålsenligaste sätt bota vad man här vill hava botat.

*Ang. vård åt
vanföra efter
1912 års barn-
förlamnings-
epidemi m. m.*

(Forts.)

Härpå yttrade

Chefen för civildepartementet herr statsrådet Schotte: Herr talman! Jag kan i anledning av den siste talarens anförande inskränka mig till att giva honom samma försäkran, som jag gav vid behandlingen av det anslag, som Riksdagen i fjol välvilligt ställde till förfogande för ifrågavarande ändamål.

Meningen är ju att på de här anstalterna just få behandlade de färska fallen. Den avgränsning, som här skett genom orden »1912 års epidemi», har närmast avsett att avgränsa de äldre fallen, vilka ju skola vårdas vid de fasta anstalter för vanföra, till vilka Riksdagen i fjol beviljade anslag, och som jag hoppas, att Riksdagen även i år skall understödja. De provisoriska anstalterna äro däremot till, för att de färska och svåra fallen, som behöva omedelbar behandling, skola få sådan behandling. Jag är också övertygad om, att, om under år 1913 barnförlamningsfall uppkomma, det icke skall möta svårighet att även få dem, i mån av utrymme och andra omständigheter, intagna på de provisoriska anstalter, varom här är fråga. Jag vill tillägga, att jag hoppas, att om möjligt även här i Stockholm skall kunna anordnas en provisorisk vanföoreanstalt längre fram på året för de medel, som Riksdagen nu anvisat, så att således det påpekande, som statsutskottet här gjort, om möjligt skall efterkommas. Det har nu emellertid icke varit möjligt att föreslå en sådan anstalt annat än vid Hälsingborg, den enda plats, där med rimliga kostnader lokaler kunna utrustas till mot tagande för just dessa färskare barnförlamningsfall, som man vill på detta sätt söka bota eller lindra följderna av.

Vidare anfördes ej. Utskottets hemställan bifölls.

§ 11.

Bankoutskottets utlåtanden:

nr 5, angående pension åt verkmästaren vid Tumba bruk J. E. Norström;

nr 6, angående tilläggs pension åt förre vaktmästaren C. A. Stablin;

nr 7, i anledning av väckta motioner om pension åt vice häradshövdingen J. M. Stuart; och

nr 8. i anledning av väckt motion om anslag till utgivande av en uppslagsbok över 1913 års lagtima Riksdags verksamhet, som nu vart för sig föredrogos, blevo av kammaren godkända.

§ 12.

*Ang. förhind-
rande av svek
vid handel
med hästar
m. m.*

Till avgörande förelåg vidare lagutskottets utlåtande nr 5, i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t angående lagstiftning till förhindrande av svek vid handel med hästar m. m.

Uti en inom Andra kammaren väckt, till lagutskottet hänvisad motion, nr 87, hade herrar *Öberg* och *Molin* i Dombäcksmark föreslagit, att Riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t låta utreda, vilka lagstiftningsåtgärder borde vidtagas i syfte att förhindra svek vid handel med hästar samt handel med överåriga till användning i körslor värdelösa hästskreatur, ävensom för Riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen kunde föranleda.

Utskottet hemställde, att förevarande motion icke måtte till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Sedan utskottets hemställan föredragits, gav herr talmannen på begäran ordet till

Herr *Molin* i Dombäcksmark, som yttrade: Herr talman! Jag ber om ursäkt för mitt måhända dristiga tilltag att upptaga kammarens dyrbara tid för denna för lagutskottet måhända stora struntfråga, men för mig och min medmotionär samt alla djurskyddsvänner icke desto mindre synnerligen viktiga fråga: frågan om lagstiftningsåtgärder till förhindrande av svek vid hästhandel. Jag ber också att genast få tillkännagiva, att jag kommer att yrka bifall till motionen och för utrönande av hur många, som, å ena sidan, tycka, att det florerande hästskojet är bra, som det är, och, å andra sidan, med mig anse, att något bör göras för dess stävjande, i förekommande fall begära votering.

Lagutskottet har här enligt min mening tagit hela frågan från en annan sida, än som vi motionärer velat taga den. Med ängslig noggrannhet har lagutskottet sökt plocka fram lagparagrafer om köp och byte för att bevisa, att den eller de, som bli utsatta för svek vid hästhandel, ha lagen på sin sida. Från de upphöjda teoriernas plan är det fullkomligt riktigt, att det förhåller sig så, som utskottet framställt saken. Men teorierna och jonglerandet med invecklade lagbestämmelser är tyvärr något helt annat än praktiken i det levande livet. Jag tror, att själva lagutskottet haft ganska mycket arbete för att plocka fram ur våra lagar, hur den skall förfara, som blir lurad på hästaffärer. Kan man då begära, att menige man skall förstå sin sak bättre eller lika bra? I hela bevisföringen saknas dock anvisningar,

hur en lurad hästköpare skall kunna taga revansch på den säljare, som saknar tillgångar, just den kategori av hästhandlare, som gemenligen kallas hästtattare. Tillåt mig fråga lagutskottet, hur utskottet tänkt sig den praktiska *nyttan* av lagen om köp och byte gent emot de egendomslösa, kringflackande hästskojarna, just dessa herrar, mot vars fördärvbringande verksamhet vår motion riktat sig? Lagutskottet har icke tänkt på detta, åtminstone finns ej ett spår av reflexion därom i föreliggande utlåtande.

Ang. förhindrande av svek vid handel med hästar m. m.

(Forts.)

Jag sade i början av mitt anförande, att lagutskottet tagit denna fråga från en annan sida, än vi motionärer tagit den. Jag vill då meddela, att vår motion i främsta rummet tagit hänsyn till hästarna. Lagutskottet åter har mest — för att icke säga utslutande — tagit hänsyn till de människor, som sälja, köpa och byta hästar. Att våra ståndpunkter i detta fall äro diametralt motsatta är då ej underligt.

Jag tager mig nu friheten att något närmare syna utskottsutlåtandet i sömmarna. Efter att hava redogjort för gällande lag angående köp och byte, säger utskottet: »I en del främmande lagstiftningar finnas visserligen mera detaljerade bestämmelser rörande handel med kreatur, olika för olika slag av sådana, innefattande regler om de fel, som kunna av köpare åberopas, samt om den tid, inom vilken sådant fel måste hava yppats för att kunna göras gällande, varjämte tillika stadgas, att fel, som före sagda tids utgång framträtt, presumeras vara uppkommet så tidigt, att det bör drabba säljaren. Men den kommitté, som uppgjorde förslag till 1905 års lagstiftning och som i sitt betänkande erinrade om dessa förhållanden, upptog dock icke frågan om dylika bestämmelser tills vidare behandling, utan lämnade denna fråga till framtiden att efter då yppade behov upptagas».

Jag ber att få taga fasta på det förutseende, ifrågavarande kommitté hade, som i sin motivering lämnade åt framtiden att efter då yppade behov taga frågan om särbestämmelser rörande kreaturshandel till vidare behandling. Den tidpunkten har för länge sedan kommit. Och vad vore då naturligare, än att utskottet följde kommitténs anvisning, (om nu över huvud tagit som ovillkorlig princip skall fastslås, att ingen ny riktning i lagstiftningen får ske, utan att som grundval gräves fram, vad forna tiders auktoriteter sagt eller förmodat)? Vidare säger utskottet: »Det synes ock utskottet, som om de ovan åberopade, i gällande lag meddelade bestämmelserna böra vara i allmänhet tillräckliga för att jämväl vid köp av kreatur, och således även hästar, förekomma skada och förlust på grund av svek från säljarens sida».

Märk uttrycket: »i *allmänhet* tillräckliga». Utskottet tors icke säga *fullt* tillräckliga, vilket vi vid betraktandet av utskottets

Ang. förhindrande av svek vid handel med hästar m. m. kläm borde haft anledning att förvänta. För att giva mera kraft åt det nyss upplästa påståendet, fortsätter utskottet: »Något sådant behov, som kunde motivera en speciallagstiftning för ifrågakommande fall, synes icke hava blivit påvisat».

(Forts.)

.. Något behov av lagstiftning har alltså icke blivit påvisat. Än motionerna då? Ha icke missförhållandena där påvisats männe? Men även om så ej vore, svävar verkligen lagutskottet i okunnighet om, att hästskojet florerar i vårt land? Kan det verkligen vara så, att lagutskottet saknar kontakt med vad som händer och sker i detta land?

»Utan tvivel», säger lagutskottet vidare, »skulle det ock, såsom av 1911 års utskott påpekats, möta svårigheter att åvägbringa en för ändamålet effektiv, för olika fall och olika landsdelar fullt lämplig sådan lagstiftning, även om den kunde i ett eller annat hänseende vara till nytta med avseende på vissa av de i motionen berörda missförhållandena.»

Jag är tacksam för det lilla medgivandet i slutet av möningen. Men mig synes det, som om detta medgivande stämde mycket illa överens med det förut av utskottet nyss gjorda påståendet, att något behov av lagstiftning icke synes hava blivit påvisat. Att en lagstiftning på området skall möta svårigheter, är ju givet. Svårigheter, verkliga eller obefintliga, finnas alltid i fråga om lagstiftning. På detta finnas tillräckligt med exempel. Att huvudskälet för utskottets avstyrkande utlåtande är den där »svårigheten», har nogsam uppmärksamats. Därför att frågan är svår att lösa, bör alltså ingenting åtgöras. Se där kontentan av utskottets resonemang. Mot detta är det på sin plats att protestera. Svårigheterna äro till för att övervinnas. Det torde icke vara utskottet obekant, att den goda viljan förmår övervinna till och med till synes oöverstigliga svårigheter. Nu saknar utskottet den goda viljan, och då kan det ej heller begäras, att svårigheterna skola övervinnas.

I en till utskottet inlämnad promemoria har jag lämnat ett utkast till, hur frågan i stora drag kunde ordnas. Det vore naturligtvis mig fjärran att påstå, att just detta skulle vara det riktigaste. Med promemorian ville jag blott visa utskottet, att svårigheterna icke voro så oerhörda, som 1911 års lagutskott trott. Denna promemoria, som jag nu tager mig friheten uppläsa, är av följande lydelse:

»Såsom framgår av bifogade priskurant från firman H. Haupner i Berlin (en priskurant, som ställts till mitt förfogande av styrelsen för de svenska djurskyddsföreningarnas centralförbund). låter det sig göra att i djurens öron anbringa märken på till synes fullt tillfredsställande sätt. Tanken att genom lagbud tvinga hästägare anbringa sådana märken i djurens öron har jag utformat sålunda: Varje ägare av föl skulle under loppet av fölets första levnadsår vara skyldig att hos veterinär, läns-

man eller annan av Konungens befallningshavande utsedd person anmäla fölet till märkning. Märkningen skulle då ske av eller i närvaro av någon av sagda vederbörande. Hos dessa skulle finnas märken av lika typ för hela landet, försedda med ett särskilt kännetecken, angivande det svenska ursprunget. Hos dem, som under tjänstemannaansvar innehava märkena, skulle finnas sifferstampar, med vilka fölets födelseår kunde anbringas å märket. Konungens befallningshavande, som borde ombesörja distributionen av märkena till »förrättningsmännen», torde böra å märkena anbringa en eller flera bokstäver, angivande läsnamnet. Samma initialer eller kännetecken skulle lämpligen kunna användas, som gäller för registreringen av automobiler. Huruvida även varje förrättningsman bör anbringa något slags signatur för det område, inom vilket märket utlämnats, torde också böra tagas under överbägande. Varje märkning inregistreras i en särskild liggare. För varje märke uttages en mindre avgift, ej större, än att den kan täcka kostnaden för själva märket.

Från utrikes ort införda hästar skulle för att få föras i marknaden vara försedda med intyg om ålder och vid tullbehandlingen förses med märken, angivande, att djuren importerats, tiden därför samt uppgift om åldern.

Hästar, om vilka genom intyg av trovärdiga personer åldern kan utrönas, skulle jämväl kunna inregistreras och märkas, särskilt under första tiden det nya systemet tillämpas. Sedan kunde straffbestämmelser tillämpas. Bland annat kunde stadgas, att handel med hästar, som ej äro försedda med dylikt märke, ej kan tillförsäkras lagligt skydd. Försummelse att inregistrera föl skulle straffas med böter.

På angivet eller liknande sätt skulle med litet god vilja kunna rådats bot mot det i vårt land florerande, ofta i vidrig form förekommande hästskojet — — — —.

Under den korta tid, jag haft det tvivelaktiga nöjet att tillhöra denna kammare, har jag lagt märke till, hur ängsligt noggrant man vill utforska detaljer och uppkonstruera svårigheter, då det gäller krav på utredningar, för vars åstadkommande man saknar den goda viljan, och hur flott det i motsatt fall kan gå att begära Kungl. Maj:ts utredningar. Om en bestämd vilja finnes för en sak, ingalunda söker man då, innan ens någon utredning företagits, utreda, att utredningen är omöjlig. Föreliggande utlåtande illustrerar detta förhållande.

En bestämd gensaga måste jag avgiva mot utskottets resonemang angående det olämpliga uti att stadga förbud att utan särskilt tillstånd av myndighet försälja hästar över 18 år. »En sådan inskränkning», säger utskottet, »i friheten att köpa och sälja skulle utan tvivel av allmänheten betraktas såsom både obehörig och opåkallad».

Jag undrar, om icke lagutskottet härvidlag underskattar den

Ang. förhindrande av svek vid handel med hästar m. m.

(Forts.)

Ang. förhindrande av svek vid handel med hästar m. m.
(Forts.)

svenska allmänhetens moral. Att låta hästar över 18 år gå från man till man är något, som åtminstone i Norrland anses som en *oanständighet*, som icke kan tolereras. Detta i de fall, då hästens ålder är känd, och då det gäller, vad man kallar, hederligt folk. Äro förhållandena annorlunda i övriga delar av landet, så vore det beklagligt.

För övrigt gällde den av motionärerna föreslagna inskränkningen sådana hästar över 18 år, som av vederbörande myndighet anses odugliga till vidare arbete. Denna inskränkning i friheten att köpa och sälja är varken obehörig eller opåkallad. Moralens enklaste bud påkallar sådan inskränknig.

Till slut måste jag beklaga, att lagutskottet redan tycks glömt vad utskottet några dagar förut sagt rörande den s. k. djurplågeriparagrafen, som utskottet funnit otillfredsställande och förty föreslagit och här i kammaren utan debatt fått bifallen en skrivelse till Kungl. Maj:t angående paragrafens reformering. Nu hänvisar utskottet till samma paragraf i *oförändrad* form, vilken utskottet finner vara ägnad att båda *kunna* och *böra* tillämpas även i de fall, som i motionen beröras. Man måste vara synnerligen fjärran från verkligheterna och obekant med de metoder hästskojarna använda för att tro, att 18 kapitlet 16 § strafflagen skall vara i stånd att råda något som helst bot för de i motionen påpekade missförhållandena. En skärpning av djurplågeriparagrafen är, som ju också utskottet i år ansett, av nöden, men huruvida den paragrafen kan omformuleras, så att den skulle råda bot på hästskojet, det tillåter jag mig absolut betvivla. Därför är en särslagstiftning av nöden, först med hänsyn till hästarna och sedan jämväl med hänsyn till människorna. Här är för övrigt icke fråga om ett »*antingen — eller*» utan om *både* hästar *och* människor. Lagutskottets fruktan, att det redan behandlade ärendet om djurplågeriparagrafen å nyo genom denna motion skall återupptagas, torde väl ändå kunna kallas tämligen långsökt.

Med tillkännagivande, att utgången av detta ärendes behandling vid 1911 års riksdag i landets djurskyddskretsar väckte *ett allmänt och pinsamt uppseende*, tillåter jag mig, herr talman, att yrka bifall till motionen, d. v. s. att Riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla, det tackes Kungl. Maj:t låta utreda, vilka lagstiftningsåtgärder böra vidtagas i syfte att förhindra svek vid handel med hästar samt handel med överåriga, till användning i körslor värdelösa hästskreatur, ävensom för Riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen kan föranleda.

Vidare anförde:

Herr Pettersson i Södertälje: Den föregående ärade talaren var ganska obeskedlig ej blott mot lagutskottet, som han tillvitade, att det jonglerade med invecklade lagparagrafer, utan

även mot denna kammare, som han förklarade, att det vore ett mycket tvivelaktigt nöje att tillhöra.

Jag skall emellertid, ehuru jag är ledamot både av kammaren och lagutskottet, icke gälda lika med lika, utan i stället försöka samla glödande kol på den missnöjde motionärens huvud genom att förklara, att det för mig varit ett stort nöje såväl att läsa hans motion som att höra det skarpsinniga försvaret för densamma. Det oaktadt förefaller det mig, som om motionären under sitt anförande här glömt bort, vad som stod i motionen, då han gent emot lagutskottet gjorde gällande, att utskottet misstagit sig om den föreliggande frågans innebörd: utskottet hade nämligen trott, att frågan rörde *människor*, medan åter motionärerna i själva verket skulle hava framställt sitt yrkande såsom en fråga, rörande *hästar*. Gent häremot vill jag återropa motionens kläm, där det heter, »att Riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t låta utreda, vilka lagstiftningsåtgärder böra vidtagas i syfte att förhindra svek vid handel med hästar samt handel med överåriga till användning vid körslor värdelösa kreatur». Detta torde vara frågor, som i första rummet angå människor. Jag kan åtminstone icke läsa motionen annorlunda, än att motionärerna vilja i första rummet förhindra svek vid handel med hästar, ehuru de visserligen i motiveringen även uttala sig mot det djurplågeri, som uppstår genom att till körslor använda gamla orkeslösa hästar.

Vad nu först beträffar svek vid hästhandel, är det lyckligtvis så, att vi icke alls behöva anstränga oss, som den föregående ärade talaren tyckes förmena, för att finna lagbestämmelser, som äro ägnade att förhindra, att den, som förfår svikligt vid hästhandel, får njuta frukterna av sitt svek. Vi hava nämligen lagbestämmelser, som äro ägnade att bereda den, som blivit bedragen vid hästhandel, ersättning, och bestämmelser, som stadga straff för den, som vid dylik handel förfarit svikligt. Vi hava sålunda lagen om köp och byte av lös egendom, som stadgar, att, om lös egendom, vartill ju även hästar, är behäftad med fel, köparen äger rätt att fordra avdrag å köpeskillingen eller, där felet ej är att anse såsom ringa, häva köpet, varjämte köparen i vissa fall är berättigad till skadestånd. Nu är det ju sant, såsom motionären framhållit, att, om den svekfulle säljaren icke har några tillgångar, köparen ej får någon ersättning, men detta är en olägenhet icke blott vid hästköp, utan vid alla möjliga fall. Att åstadkomma en lag, som skulle kunna förhindra *denna* olägenhet, kunna väl inte ens motionärerna i sina djärvaste drömmar hoppas.

Vidare ha vi i strafflagen straff stadgat för den, som vid handel gör sig skyldig till bedrägeri eller annan oredlighet och likaså bestämmelser om rätt till skadestånd för den, som blir

Ang. förhindrande av svek vid handel med hästar m. m.

(Forts.)

*Ang. förhind-
rande av svek
vid handel
med hästar
m. m.*

(Forts.)

föremål för svikligt förfarande. Vad vidare angår det missförhållandet, att gamla orkeslösa hästar användas till körslor, så kan ett sådant förfarande redan nu drabbas av straff enligt strafflagens djurplågeriparagraf. Vi äro således ingalunda utan medel att hålle efter dem, som vid hästhandel bära sig ohederligt åt eller som misshandla sina hästar. Men detta, säger den föregående talaren, är bara teorier och jonglerande med invecklade lagparagrafer. Gå ut, lagutskott, säger han, i det levande livet, och ni skall finna, att lagparagraferna räcka inte långt. Om detta påstående är riktigt, så hade det väl varit motionärernas skyldighet att med sin vidsträcktare erfarenhet av »det levande livet» rulla upp för våra ögon några taylor ur detta liv, att påvisa ett större antal fall, där personer blivit svekfullt behandlade vid hästköp och gjort försök att genom anlitande av domstol få sin rätt igen eller få den ohederlige säljaren straffad, men häruti misslyckats. Detta borde ju varit en lätt sak för motionärerna med den rika erfarenhet i detta avseende, som de ha till sitt förfogande. Men häruti ha motionärerna brustit, och redan detta förhållande är tillräckligt för att motivera avslag å motionen.

Ett ytterligare skäl för avslag får man, om man ser närmare efter, vilka utvägar motionärerna anvisat för avhjälpande av de påtalade bristerna. Motionärerna föreslå till en början, att inga hästar, som vore över 18 år gamla, skulle få säljas utan viss myndighets tillåtelse. Beträffande detta förslag vill jag med min ringa erfarenhet av »det levande livet» vädja till Eder, mina herrar, om ni inte tro, att allmänheten skulle betrakta en sådan bestämmelse såsom ett ganska obehörigt och otrefligt och icke befogat intrång i den allmänna rätten att köpa och sälja.

Vidare hava motionärerna också framställt det förslaget, att alla fölungar skulle få sitt födelseår inbränt i öronen och på detta sätt hela livet igenom så att säga bära på sig sin födelseattest. Den föregående ärade talaren sträckte sig till och med ännu litet längre och ville ha uppgift anbragt på samma sätt även angående hästarnes nationalitet, märkarens initialer o. s. v. Ja, man skulle ju på samma gång kunna passa på och bränna in fölungens stamträd i hans öron. Jag kan icke neka till, att detta skulle kunna vara intressant och för häst-älskare synnerligen värdefullt. Men det förefaller, som om saken skulle ställa sig ganska besvärlig att övervaka. Ty om man ville ha bestämmelsen effektiv, så måste man naturligtvis se till, att *alla* hästar bleve ordentligt märkta, och härför måste man ha personer, som hade i uppdrag att gå omkring och titta dem i öronen. Och då man ju inte kunde begära, att dessa personer skulle drivas av samma livliga intresse för saken, som dri-

vit fram motionärerna, så måste man bereda dem ersättning, och på det sättet bleve det nog en rätt dyrbar historia.

Nu vill jag gärna erkänna, att en sådan märkning som den, motionärerna ifrågasatt, kanske icke behövde innebära något svårare djurplågeri. Men jag vill erinra om, att den ärade motionären, som talade här nyss, i fjol föreslog, att det skulle i strafflagen införas bestämmelse om straff för varje »misshandel av djur», d. v. s. varje handling, som tillfogade ett djur smärta, skulle drabbas av straff. Och hade motionären då varit nog olycklig att få Riksdagen att antaga detta förslag. då är jag rädd för, att det hade blivit rätt farligt för honom, om han hade tagit sig för att gå omkring och bränna små fölunger i öronen, ty då hade han säkert råkat ut för sin egen stränga strafflagsparagraf. Nu gick emellertid denna motion lyckligtvis inte igenom, utan strafflagen talar fortfarande endast om »uppenbar grymhet» mot djur, och med denna mindre djurskyddsvänliga lydelse är det möjligt, att märkningen inte skulle leda till någon straffpåföljd.

Jag har med detta ingalunda velat förneka, att motionärerna hava rätt däri, att, särskilt i vissa landsdelar, folk ofta äro mindre hederliga vid hästhandel och att de göra sig skyldiga till djurplågeri. Men detta skall beivras med de lagar vi redan ha, någon ny lagstiftning i ämnet synes ej vara av behovet påkallad.

Jag kan alltså, herr talman, icke komma till något annat resultat än yrkande på avslag å motionen.

Herr Molin i Dombäcksmark: Herr talman! Jag anser mig icke böra i detalj upptaga till bemötande, vad den ärade ledamoten av lagutskottet här yttrat. Men jag vill i anledning av hans anmärkning, att vi motionärer icke ha rullat upp några tavlor ur det levande livet, framhålla, att i den motion, som väcktes vid 1911 års riksdag, framdrogs åtskilliga sådana tavlor, och jag skall be att därav få anföra följande. Här står: »Ser man likväl till huruledes det i själva verket plågar gå till vid handel med kreatur och i all synnerhet vid handel med hästar, företrädesvis av s. k. yrkesskojare, skall man snart finna, att i ett stort antal fall lagens bokstav icke blott icke följes, utan att fastmer ofta vid sådan handel det liksom hör till regeln, att största möjliga list skall användas. — Så till exempel på den unga hästen, som ännu ej fällt alla mjölkframtänderna, brytas dessa bort, på det att hästen skall se äldre ut, och på gamla hästar inbrännas i framtänderna »kärnor» för att giva dem sken av att vara yngre än de i verkligheten äro. — Otaliga exempel skulle kunna anföras huruledes dessa hästhandlare kunna gå till väga för att dels göra sin vara begärlig, dels söka överskylla eller bortförklara de fel, varmed den salubjudna hästen är behäftad.»

Ang. förhindrande av svek vid handel med hästar m. m.
(Forts.)

Ang. förhindrande av svek vid handel med hästar m. m.

Menar herr Pettersson i Södertelje, att vi i en riksdagsmotion skola behöva upptaga en mängd olika fall, som hänt, för att bevisa, att här är någonting, som det bör göras något åt? Jag hoppas och tror, att om man har framhållit en sak, som det levande livet och erfarenheten visa, att den är sund och riktig, så bör väl detta vara till fyllest, utan att man t. o. m. skall plocka fram domstolsutslag och domstolsprotokoll, som bestyrka uppgifterna. En sådan fordran är orimlig.

Jag har för övrigt ingen anledning att bemöta, vad den ärade talaren sade, ty det anförande, jag höll nyss, och motionens motivering ha redan på förhand gendrivit de skäl, som han nu framförde för avslag på motionen. Den ärade talarens tal om »bränning» i öronen bevisar, att han icke tagit del ens av den promemoria, jag inlämnat till utskottet och som jag här uppläst. Jag yrkar fortfarande bifall till motionen.

Härmed var överläggningen slutad. Herr talmannen framställde propositioner först på bifall till utskottets hemställan samt vidare på avslag därå och bifall i stället till den i ämnet väckta motionen; och fann herr talmannen den förstnämnda propositionen vara med övervägande ja besvarad. Votering begärdes likväl av herr Molin i Dombäcksmark, i anledning varav nu uppsattes, justerades och anslogs följande omröstningsmotion:

Den, som vill, att kammaren bifaller lagutskottets hemställan i utskottets förevarande utlåtande nr 5, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har kammaren, med avslag å utskottets berörda hemställan, bifallit den i ämnet väckta motionen.

Voteringen utvisade 143 ja mot 16 nej, vadan kammaren bifallit utskottets hemställan.

§ 13.

Slutligen föredrogos vart för sig lagskottets utlåtanden:

nr 6, i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t angående anordnande av tillsyn över förvaltningen av donerade medel och stiftelser; och

nr 7, i anledning av väckt motion angående ändring i 27 §

i lagen den 1 juli 1898 om de svenska lapparnas rätt till renbete i Sverige.

Kammaren biföll vad utskottet i dessa utlåtanden hemställt.

§ 14.

Avgåvos följande nya motioner, nämligen av:

herr *Pålsson*, nr 258, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående förändring av tullsatserna å socker och sirap m. m.

herr *Olofsson* i Digeruås, nr 259, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om expropriation m. m.;

herr *Starbäck*, nr 260, likaledes i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om expropriation m. m.; och herrar *Sjöberg* och *Kronlund*, nr 261, om sådan ändring av 31 § regeringsformen, att kvinna berättigas deltaga i val av borgmästare samt rådmän och magistratssekreterare i Stockholm.

Ifrågavarande motioner bordlades.

§ 15.

Till bordläggning anmälde:

Riksdagens revisorers berättelse om den år 1912 av dem verkställda granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning under år 1911;

konstitutionsutskottets utlåtanden:

nr 3, i anledning av väckt motion angående ändring i vissa delar av förordningen om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd i Stockholm; och

nr 4, i anledning av väckt motion om skrivelse till Konungen i fråga om utarbetande och framläggande av förslag till bestämmelser rörande utseende av suppleanter för stadsfullmäktige;

statsutskottets utlåtanden:

nr 17, i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t med begäran om övervägande, huruvida och i vad mån Konungens hov må kunna avskaffas m. m.; och

nr 18, i anledning av väckt motion om medgivande för Borås högre allmänna läroverk att för biblioteks- och materielkassans räkning upptaga ett lån;

bevillningsutskottets betänkanden och memorial:

nr 12, i anledning av väckt motion om åläggande för banker m. fl. att till taxeringsmyndigheterna lämna uppgift å beloppet av insättare gottgjord ränta;

nr 13, i anledning av väckt motion om ändrad lydelse av 34 § i förordningen angående försäljning av brännvin; och

nr 14, i anledning av kamrarnas skiljaktiga beslut rörande bevillningsutskottets betänkande nr 5, i anledning av väckt motion om upphävande av tullen å plommon, sviskon och russin;

Andra kammarens fjärde tillfälliga utskotts utlåtande nr 2, angående herr Lindhagens motion, nr 153, om skrivelse till Kungl. Maj:t med anhållan, att den till städerna under villkor av oförytterlighet donerade jord ej må avhändas städerna utan Riksdagens samtycke m. m., samt

Andra kammarens femte tillfälliga utskotts utlåtande nr 1, i anledning av en av herr Johanson i Gäre väckt motion, nr 60, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående viss ändring i gällande bestämmelser om ersättning till stämmingsmän.

§ 16.

Justerades protokollsutdrag.

§ 17.

Herr talmannen meddelade härefter, att herr statsrådet och chefen för civildepartementet tillkännagivit, att han komme att vid kammarens sammanträde nästkommande tisdag besvara herr Martins till honom framställda spørsmål.

§ 18.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades:

herr <i>Norin</i>	under 8 dagar fr. o. m. d. 18 febr.,			
» <i>Persson</i> i Björnsbyholm	» 8 »	»	» 17 »	
» <i>Jonsson</i> i Hökhult	» 6 »	»	» 17 »	
» <i>Janson</i> i Bråten	» 6 »	»	» 17 »	och
» <i>Bengtsson</i> i Norup	» 6 »	»	» 17 »	

Kammarens ledamöter åtskildes härefter kl. 3,39 e. m.

In fidem
Per Cronvall,